

”Snitches get stitches”

En kvantitativ studie om studenters attityder till marijuana och en legalisering av marijuana

Jessica Lundh
Kandidatuppsats – SOCK01, 15hp
Lunds universitet
Sociologiska institutionen, vårterminen 2013
Handledare: Malin Åkerström

Abstrakt

Jessica Lundh

”Snitches get stitches” - en kvantitativ studie om studenters attityd till marijuana och en legalisering av marijuana.

Kandidatuppsats SOCK01 15 hp

Handledare – Malin Åkerström

Sociologiska institutionen, vårterminen 2013

Uppsatsen förmedlar en bild av hur studenter på Lunds universitet ser på ett marijuanabruk under sin studietid samt hur synen påverkas av olika faktorer. Syftet med denna uppsats är att belysa lundastudenternas syn på ett marijuanabruk och deras syn på en legalisering av marijuanabruk. Uppsatsen utreder därför huruvida ett marijuanabruk är socialt accepterat och vad grunden till en social acceptans kan vara. Uppsatsen är av kvantitativ karaktär och har genomförts med hjälp av enkäter. Enkäternas resultat har varit en grund till analysen och efter att materialet bearbetats har jag sökt teoretiska förklaringar. Utgångspunkten för denna uppsats har efter analys av materialet konkluderats till att främst gälla två teorier, de neutraliseringstekniker Sykes och Matza gör anspråk på samt Beckers teori om stämpling och utanförskap. Utöver detta har könsroller kommit att inkluderas som en del i resultatet och en redovisning av Messerschmidts maskuliniteter har därför ansetts nödvändigt. Analysen visar hur attityderna till marijuana skiljer sig utefter den ämnesinriktning studenterna valt. Analysen av materialet visar vidare hur studenter har en accepterande inställning till ett marijuanabruk, så länge marijuanabruket är inom studentvärldens murar. Vidare visar studien att ett marijuanabruk endast är acceptabelt om man är student, samt att en legalisering inte är optimal enligt studenterna. Deras utgångspunkt verkar grundas på den sociala gruppens normer. Detta är det mest centrala resultatet i denna studie och acceptansen av marijuana inom Lunds universitet kan delvis bero på rädslan för utanförskap: man vill till exempel inte polisanmäla andra som brukar. Marijuanabruk var inte något som ses som positivt utanför studentvärlden men är accepterat så länge detta bruk håller sig inom den sociala gruppen de tillhör.

Nyckelord för denna uppsats– marijuana, studenter, socialt accepterat, stämpling, neutralisering

Innehållsförteckning

Inledning	4
Disposition	5
Syfte	5
Frågeställning	6
Metod	6
Metodval	6
Urval	6
Genomförandet av enkäter	7
Tillträde av fältet	8
Bortfall	8
Reliabilitet och validitet	8
Analys av det empiriska materialet	9
Orsakssamband	10
Etiska överväganden	10
Tidigare forskning	11
Marijuanabruk i Sverige	11
Marijuanabruk bland studenter	13
Teori	14
Neutraliseringstekniker	14
Beckers teori om stämpling och utanförskap	15
Könets betydelse	16
Analys & resultat	17
Socialt accepterat?	17
En legalisering av marijuana	19
Tendens att vilja kontakta polisen	21
Jämförelser med alkohol	24
Skillnader mellan könen	25
Det egna bruket och vänner som brukar	26
Sammanfattning	29
Referenslista	31
Litteratur	31
Tidskrifter	31
Internet	31
Författningar	32
Elektroniska tidskrifter	32
Elektroniska tidningar	32
Bilagor	33

Inledning

Cannabis är namnet på en grupp hampväxter som hasch och marijuana har sitt ursprung från, och kan ses som ett samlingsnamn för dessa preparatet. Vidare i denna uppsats används benämningen marijuana för drogen då detta uttryck är mest utbrett inom studentvärlden. Enligt narkotikastrafflagen (1968:64) §1 kan den som överlåter, framställer, anskaffar, innehar eller brukar narkotika dömas för narkotikabrott till fängelse i högst tre år¹. I Sverige är cannabis narkotikaklassat, men trots detta brukas drogen av ett flertal, många av dem ungdomar. Amerikanska studier om collestudenters narkotikabruk visar att 36 % av andraårselever har brukat en olaglig drog det senaste året och 33 % av tredjeårseleverna har ett pågående bruk, vilket innebar att de vid undersökningen hade använt sig av droger inom de senaste 30 dagarna². Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (vidare benämnt som C.A.N.) visar i en studie från 2012 att andelen av de elever i årskurs två på gymnasiet som brukar cannabis var knappt 20 % för pojkarna och 14 % för flickorna³. C.A.N's undersökning visar att ett cannabisbruk bland ungdomar i gymnasiet är vanligt.

I massmedier⁴ har det under senare tid debatteras om en eventuell legalisering av marijuana. I dessa debatter framställs det ofta så att unga sägs ha en mer liberal syn på marijuanabruk än äldre, vilket till viss mån kan styrkas av C.A.N's undersökning. Vissa ungdomar förespråkar även en legalisering av marijuanabruk. Det är inte bara i Sverige som denna debatt har uppkommit under senare år, även andra delar av världen visar sig mer och mer positiva till en legalisering av marijuana. Detta framkommer främst genom de ändringar i lagstiftningen som genomförs i vissa länder. Till exempel valde Washington och Colorado i USA att rösta ja till en legalisering av marijuana⁵. Även i Danmark pågår en diskussion om legalisering av marijuana, detta efter att Köpenhamns överborgmästare uttalat sig om att man ska legalisera

¹ SFS 1968:64 *Narkotikastrafflagen*. Stockholm, Justitiedepartementet

² Douglas Husak, *Legalize this!: the case for decriminalizing drugs*. London 2002, s.67

³ Håkan Leifman (red), *Skolelevers drogvanor 2012, CAN rapport 133*. Stockholm 2013, s.46, hämtad 2013-04-12 från http://www.can.se/PageFiles/3890/skolelevers_drogvanor_2012.pdf?epslanguage=sv

⁴ Till exempel: Roland Zuiderveld. Centerns unga röstar om cannabis. *Svt nyheter*; 11 maj 2013. Hämtad 2013-05-16 från <http://www.svt.se/nyheter/centerns-unga-rostar-om-cannabis>

⁵ Freja Salö. Marijuana legaliserat i Washington *SVT nyheter*. 6 december 2012. hämtad 2013-03-18 från <http://www.svt.se/nyheter/varlden/marijuana-legaliserat-i-tva-delstater>

marijuana på försök⁶. Detta påvisar att det finns en ökning av den sociala acceptansen av marijuanabruk, men även en ökad legal acceptans.

Föreliggande uppsats behandlar lundastudenters syn på marijuanabruk och en eventuell legalisering av marijuana. Uppsatsen behandlar hur universitetsstudenterna agerar och tänker kring marijuana och om det inom Lunds universitet finns en social acceptans gentemot marijuana.

Det empiriska materialet har inhämtats genom enkätundersökningar bland studenter på Lunds universitet i Sverige. Detta material används för att beskriva och analysera studenters syn på marijuanabruk och attityder mot en eventuell legalisering av marijuana. Vidare kommer materialet att analyseras med sociologiska teorier för att belysa det empiriska materialet och sociologiskt undersöka varför studenter har en viss syn på och attityd till marijuanabruk.

Disposition

Uppsatsen inleds med en kort bakgrund till mitt val av uppsatsämne, uppsatsen går sedan vidare till, och förklarar metodvalen som har gjorts, vilken metod som ämnas användas samt tillvägagångssättet i genomförandet av enkätutformningen. Jag diskuterar även urvalet och de etiska överväganden som gjorts inför uppsatsen. Efter detta följer ett avsnitt om tidigare forskning. Avsnittet är främst inriktad på ungdomars drogbruk och de sociala faktorerna som bidrar till detta drogbruk. Jag tar upp de teorier jag använder mig av i analysen och avser att förklara dem djupgående för att få en tydligare överblick över analysen. Efter detta analyseras materialet och resultaten kopplas till sociologisk teori för att söka en förklaring till studenters syn på marijuanabruk. Jag undersöker även om en kontakt med marijuana via eget bruk eller vänners bruk kan påverka individens syn på marijuana i allmänhet. Slutligen kommer en konklusion för att lyfta de resultat som är viktigast för studien och vad forskningen har gett för förklaring till fenomenet.

Syfte

Syftet med uppsatsen är att belysa lundastudenters syn på marijuanabruk inom studentvärlden samt diskutera hur studenterna kan komma att se på en eventuell legalisering av marijuana. Vidare är syftet att undersöka varför studenterna har en speciell syn på marijuana och vad som kan ligga till grund för deras syn på marijuanabruk.

⁶Metro TT. Sveriges vädjan till Danmark: legalisera inte hasch! 21 november 2012, *Metro TT* hämtad 2013-03-18 från <http://www.metro.se/nyheter/haschbruk-mellan-sverige-och-danmark/EVHlku!slw4yp4bxrrUI/>

Frågeställning

- Hur ser studenter på ett marijuanabruk under studietiden?
- Hur ställer sig studenter till en eventuell legalisering av marijuana?

Metod

Nedan redogör jag för mitt metodval. Jag redogör för processen av metodvalet och vad det finns för positiva och negativa aspekter gällande metodvalet. Vidare följer en förklaring av enkätprocessen och hanteringen av data. Metodavsnittet tar även upp undersökningens etiska aspekter samt tillförlitlighet och giltighet.

Metodval

Den kvalitativa metoden är mer inriktad på att ta reda på subjektets perspektiv istället för att söka det generaliserade⁷.

”Kvantitativa undersökningar vill ofta uttala sig om hur utbredda olika förhållanden är och attityder är bland de tillfrågade”⁸.

Jag har valt att genomföra en kvantitativ undersökning eftersom det ämnar sig bättre för uppsatsens syfte och frågeställningar. Då uppsatsens syfte är att ta reda på vad lundastudenter tycker och tänker om marijuana och hur utbredda sådana uppfattningar är lämpar sig den kvantitativa metoden bättre än den kvalitativa. Dock saknar den kvantitativa metoden en förmåga att ge nyanser och undersöka ett fenomenets mångsidighet på det sätt som den kvalitativa metoden gör⁹. Detta är en svår avvägning att göra. Dock anser jag att den kvantitativa metoden lämpar sig bättre för min uppsats än den kvalitativa. Detta då jag vill studera och kartlägga hur vanliga uppfattningar är beträffande marijuanabruk för att få ett visst mått på, såväl utbredning av bruket, som inställning till dess legalisering.

Urval

Populationen i uppsatsen utgörs av studenter som studerar på Lunds universitet. Dock är detta en stor population och jag har därför gjort ett stickprov¹⁰. Jag har valt att inte bygga mitt

⁷Katarina Sjöberg & David Wästerfors (red). *Uppdrag forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier*. TPB: Enskede, 2008, s.35

⁸Annika Eliasson, *Kvantitativ metod från början 2a uppl.* Studentlitteratur: Lund, 2010, s.28

⁹Eliasson. 2010, s.30

¹⁰Eliasson. 2010, s.44

stickprov på någon urvalsram utan istället har jag valt att genomföra ett icke-sannolikhetsurval. Jag har valt ut tre specifika grupper av studenter som jag anser är intressanta för undersökningen. Jag har med andra ord valt att göra ett subjektivt urval¹¹. Anledningen till att jag har valt dessa tre grupper beror på att jag vill ha ett så brett urval som möjligt. Jag vill vidare ha möjligheten att jämföra dessa olika inriktningar i studien och se om valet av inriktning kan påverka synen på marijuanabruk och en legalisering av marijuana eller vice versa. Den första gruppen jag har valt studerar kriminologi, den andra gruppen studerar filosofi och den sista gruppen studerar juridik. Anledningen till dessa valet av dessa grupper beror på att jag, genom juridikstudenterna, ville lyfta fram hur blivande lagmän tänkte kring ämnet. Det är även intressant att utforska hur kriminologer ser på marijuana eftersom de studerar den kriminella världen och dess effekt på samhället. Vidare ansåg jag att det fanns en fördom att filosofer var mer benägna att bruka marijuana och jag ville genom mitt urval se om denna fördom verkligen stämde.

Genomförandet av enkäter

Jag har valt att genomföra min undersökning genom att dela ut enkäter till studenter på Lunds universitet. Det är viktigt vid skapandet av frågeformuläret att ställa konkreta frågor för att få så detaljerad information som möjligt. Vidare underlättar detta vid tolkningen av data. Jag har vidare valt att kombinera kunskapsfrågor med åsiktsfrågor. Framst använder jag mig av åsiktsfrågor i frågeformuläret då jag vill få fram deras syn på och åsikt om marijuana. Jag har inte för avsikt att ta reda på hur deras egen marijuanakonsumtion ser ut, även om detta skulle vara intressant för vidare forskning¹². Jag ställer istället frågor som behandlar marijuanabruket mer allmänt. Vidare har jag valt att ha ett semistrukturerat frågeformulär. Framst har mina frågor färdiga svarsalternativ. Jag vill inte missa viktig information, vilket kan ske om de tillfrågade endast ges vissa alternativ till svar. Därför har jag valt att kombinera dessa prestrukturerade frågor med öppna frågor, vilket innebär att respondenterna på egen hand kan skriva ner sina svar¹³. Sammanlagt delades enkäter ut till 175 elever och alla valde att svara på enkäten. Utdelningen skedde inom tre olika ämnesinriktningar, juridik, filosofi och kriminologi. Totalt deltog 42 filosofistudenter, 40 kriminologistudenter och 92 juridikstudenter. Könsuppdelningen var något skev då 61 % av deltagarna är kvinnor och endast 39 % av deltagarna är män.

¹¹Eliasson. 2010, s.50

¹²Johannessen & Tufte. 2003, s.148

¹³Johannessen & Tufte. 2003, s.150

Tillträde av fältet

Tillträdet till fältet skedde genom en mailkontakt med lärare till de berörda ämnesinriktningarna. Tillträdet skedde enkelt eftersom jag tillhör den sociala grupp som ämnades undersökas. Detta kan vara problematiskt eftersom respondenternas svar kan påverkas om de känner mig. Jag valde därför att dela ut enkäter till klasser som jag inte hade en allt för nära relation till. Via en kontaktperson kom jag i kontakt med två klasser, då jag hade en tidigare kontakt till denna person och personen var positiv till undersökningen. Den sista klassen av studenter jag ville få tillträde till var svårare att skapa en kontakt till. Denna grupp hade jag inte tidigare haft kontakt med och jag hade ingen informant till denna grupp. Jag fick tillträde senare eftersom jag redan tillhörde universitetets grupp och detta gav mig ett sätt att skapa kontakt på. Via universitetet fick jag en kontakt som gav mig tillträde till den sista grupp jag behövde till undersökningen.

Bortfall

Bortfall innebär att respondenterna inte har svarat på enkäten. Detta kan gälla enskilda frågor eller hela enkäten. Bortfallet skapar en stor del av osäkerheten kring kvantitativa undersökningar. Det blir oftast mer problematiskt vid en kvantitativ undersökning om bortfallet dessutom är systematiskt, vilket innebär att individer med avvikande egenskaper blir underrepresenterade¹⁴.

Denna undersökning innehåller inget bortfall i den definitionen som uppgavs ovan. Vid enkätutlämningen räknades antalet personer som var närvarande och vid insamlingen räknades enkäterna till samma antal som var närvarande vid utdelningen. Av de utdelade enkäterna, kunde alla användas i analysen, det vill säga att respondenterna hade svarat på alla frågor. Det går inte att utesluta ett dolt bortfall, eftersom det inte finns någon garanti på att alla de som går i klassen var närvarande under den lektion som enkäterna delades ut på.

Reliabilitet och validitet

Reliabilitet och validitet är viktigt att ha i åtanke, både när man genomför en kvantitativ och kvalitativ studie. Reliabilitet handlar om att se om undersökningen är pålitlig eller ej. När man ser på reliabilitet kan man fråga sig om undersökningen ger samma resultat om den skulle

¹⁴Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen. 2003, s.112

genomföras ännu en gång under liknande förutsättningar¹⁵. Det som ska uppnås är en hög reliabilitet. Hur reliabilitet bestäms utgörs av hur mätningarna utförs och hur noga de bearbetas. En faktor i denna uppsats som gör att reliabiliteten stärks är användandet av enkäter, vilket innebär att frågorna till respondenterna är standardiserade och frågorna har ställts på samma sätt till samtliga personer som besvarat enkäten. Variablerna har även bearbetats och data har säkerhetsställts genom kontrollering av registreringen för att undvika att data kodats eller matats in fel¹⁶. Säkerhetsställningen genomfördes på så sätt att de tre olika ämnesinriktningarna lämnade in sina svar på olika dagar. Dessa enkäter i förslutna kuvert bevarades i tre olika väskor för att undvika blandning av ämnesinriktningarna. Vidare genomfördes inmatningen av enkätsvaren under tre olika dagar. En dag för varje ämnesinriktning. Vi inmatning genomfördes dessutom först en inmatning och sedan en kontroll av inmatningen för att se till att all data kodats in rätt.

När det kommer till validiteten rör det undersökningen och validiteten visar om undersökningen mäter det som den är ämnad att mäta. Validiteten är på så sätt beroende av vad undersökningen mäter. Eftersträvan är att de frågor som respondenterna svarar på ger svar på det som ska undersökas¹⁷. I denna uppsats tycktes alla frågor uppfattas som de avsåg uppfattas, med andra ord, hur studenter ser på ett marijuana bruk och dess attityder gentemot bruket och vad de anser om en eventuell legalisering.

Analys av det empiriska materialet

Efter insamlingen av enkäterna analyseras de statistiskt med hjälp av statistikprogrammet Statistical Package for the Social Sciences, SPSS. Arbetet kommer genom statistisk analys att beskriva fördelningar av och samband mellan enheter, eller det som vidare kommer benämnas, variabler. Analysen kommer ske genom univariat analys och bivariat analys. Den univariata analysen innebär att variablerna analyseras var för sig och den bivariata analysen innebär att sambandet mellan två variabler analyseras. Den bivariata analysen sker genom korstabellsanalyser. Dessa analyser har jag valt att genomföra för att få fram studenternas syn

¹⁵Eliasson. 2010, s.15

¹⁶Eliasson. 2010, s.15

¹⁷Eliasson. 2010, s.16

på och attityd mot marijuanabruk samt legalisering av marijuana på ett så tydligt sätt som möjligt¹⁸.

Orsakssamband

Attityderna gentemot marijuana och en eventuell legalisering kan utgöras av flera olika faktorer. För att beskriva hur dessa faktorer påverkar varandra och hur attityden gentemot marijuana är har jag valt att uppmärksamma samband mellan de olika variablerna. Detta görs genom de bivariata analyser jag beskrivit ovan. När variabler har ett samband mellan varandra kan det finnas ett orsakssammanhang. Detta innebär att en händelse efterföljs av en annan och den förra är på så vis en orsak till den senare¹⁹. När jag undersöker det statistiska sambandet i den bivariata analysen är det viktigt att se om det finns ett orsakssamband mellan variablerna eller om sambandet enbart beror på tillfälligheter, ett så kallat skensamband²⁰. För att utesluta ett skensamband använder jag mig av ett Chi²-test på korstabellerna för att påvisa om dessa faktorer har ett orsakssamband och därför är signifikanta för undersökningen. Alla delar av analysen har genomgått Chi²-testet och dessa test visar på ett orsakssamband. Därför är all analys signifikant och beror inte på slumpen.

Etiska överväganden

Jag har följt Lunds universitets råd och anvisningar inför uppsatsarbetet när det kommer till mina etiska överväganden²¹. De etiska överväganden aktuella för denna undersökning rör främst den information som kommer fram om de platser och ämnesinriktningar undersökningen gäller. Det är av vikt för undersökningens relevans att namnet på platsen samt ämnesinriktningarna framkommer på ett tydligt sätt. Detta är ett etiskt dilemma men då ingen personlig information om respondenterna framkommer, samt bristen på möjlighet att få fram information om enskilda personer, anser jag att detta kan genomföras utan att bryta mot etiskt vetenskapliga regler. Enkäterna har utformats enligt självbestämmandekravet, vilket innebär att de medverkande själva haft möjlighet att välja om de vill medverka eller inte, det finns inte heller några beroendeförhållanden mellan forskaren och medverkande. De medverkande har även försäkrats största möjliga anonymitet enligt konfidentialitetskravet. Inga personuppgifter

¹⁸Johannessen & Tufte. 2003, s.162

¹⁹Göran Djurfeldt, Rolf Larsson & Ola Sjämrhagen. *Statistik verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Studentlitteratur: Lund. 2003, s.24

²⁰Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen. 2003, s.144

²¹Lunds Universitet ”Socialhögskolan rekommenderar: råd och anvisningar inför uppsatsarbetet” hämtad 2013-05-06 från <http://www4.lu.se/images/Socialhogskolan/PMnytt.pdf>. 2006, s.16

mer än kön, ämnestillhörighet och attityd till marijuana går att uthämta från enkäterna och insamlingen skedde med största anonymitet bland annat genom att enkäterna gavs till forskaren i förslutna kuvert. Undersökningen har även upprätthållit autonomikravet, vilket innebär den information som inhämtats av de medverkande endast har använts för forskningsändamålet och har under inga omständigheter utlämnats i andra sammanhang.

Tidigare forskning

För att ge ökad förståelse för materialet som kommer presenteras i uppsatsen, följer här ett avsnitt som syftar till att ge en förståelse för ämnet och vad som har studerats kring ämnet tidigare. I Sverige finns det forskning om marijuana och narkotika generellt. Dock finns det en brist på forskning när det kommer till universitetsstudenters drogbruk. Den största fokus i dagens forskning kring marijuana tycks läggas på ungdomar och deras drog beteende. I USA är studenter mer uppmärksammade och det finns flera olika faktorer av universitetsstudenters marijuanabruk som diskuteras och undersöks, i Sverige ytterst få.

Amerikanska studier har visat att en hög frekvens av marijuanabruk under studietiden leder till missbruk och när tidigare studenter undersökts har det visats att cirka en av fyra tillfrågade uppfyller kriterierna för en marijuanabruksrubbing²². Samma studie visade att studenter som menade att marijuana hade positiva egenskaper hade fler problem i allmänhet och uppvisade symptom för beroende²³. Slutsatsen blev att de som uppfattar många fördelar med marijuanabruket, med största sannolikhet, skulle fortsätta bruka trots beroendeindikatorer. Detta ökar risken för ett framtida missbruk²⁴.

Marijuanabruk i Sverige

I Sverige har C.A.N. 2012 genomfört en studie vid namn ”skolelevers drogvanor” som handlar om just ungdomars drogvanor. Eleverna som ingår i undersökningen går i årskurs 9 i grundskolan och år 2 på gymnasiet. Resultatet visar att ungdomar brukar marijuana och av eleverna i årskurs 9 hade 8 % av pojkarna och 5 % av flickorna brukat marijuana. Av gymnasieeleverna hade 20 % av pojkarna och 14 % av flickorna brukat drogen²⁵. Detta kan kopplas ihop med de som väljer att bruka marijuana under sin universitetstid. Exempelvis så

²²Jennifer Elliot & Kate Carey ”Pros and cons: prospective predictors of marijuana use on a college campus” *psychology of addictive behaviors Vol. 27, No. 1.* 2013, s.230

²³Elliot & Carey. 2013, s.232

²⁴Elliot & Carey. 2013, s.234

²⁵Leifman. 2013, s.46

har en amerikansk studie visat att 49 % hade provat marijuana innan de började på college²⁶. Att det finns en koppling mellan tidig start av marijuanabruk och bruk under universitetstiden är tydligt enligt denna undersökning.

Den mest relevanta studien för denna uppsats är en kartläggning av studenters attityd till alkohol och narkotika som är genomförd av forskare vid Stockholms universitet 2003. Kartläggningen bygger på studenters svar på narkotika- och alkoholfrågor från 4 universitet i Sverige, nämligen Umeå Universitet, Lunds Universitet, Högskolan i Kalmar samt Växjö universitet. Resultaten visade att marijuana var, förutom alkohol, den vanligaste drogen. 25 % av studenterna hade provat marijuana någon gång i sitt liv och 9 % hade använt marijuana någon gång under det senaste året.²⁷

Av kartläggningen framkom att studenter i Lund hade en mer frekvent grad av marijuanabruk än studenter från övriga universitet, detta gällde även andra droger så som amfetamin och ecstasy. Andra skillnader kunde lyftas fram från kartläggningen, en relevant skillnad var att män var mer benägna att bruka marijuana än kvinnor. Statistiken visade att 12 % av männen och endast 7 % av kvinnorna hade använt marijuana under den senaste terminen. Den andra relevanta skillnaden var att studenter som läste vissa ämnen i större grad än andra ämnen hade använt marijuana under de senaste tolv månaderna. De studenter som läste humaniora, samhällsvetenskap, teknologi och ekonomi/marknadsföring uppvisade de största andelarna av marijuanaanvändning²⁸. Samhällsvetenskap var det ämne inom universitetsvärlden som uppvisade den största användningen av marijuana bland studenterna. Juridikstudenterna uppvisade inte samma benägenhet att använda marijuana men uppgav istället den största illegala användningen av receptbelagda narkotikaklassade läkemedel²⁹.

Kartläggningen involverade frågor rörande kontroll och rädsla för konsekvenser av sitt marijuanabruk. Svaren visade att studenterna kände en kontroll över sitt bruk och menade att fördelarna med ett marijuanabruk övervägde nackdelarna. När det gällde frågor rörande eventuellt gripande, försämrade fysisk hälsa eller mentala konsekvenser av sitt marijuanabruk

²⁶Benjamin J. Falls, Eric D. Wish, Laura M. Garnier, Kimberly M. Caldiera, Kevin E. O'grady, Kathryn B. Vincent, & Amelia M. Arria "The Association Between Early Conduct Problems and Early Marijuana Use in College Students" *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, nr.20. 2011, s.228

²⁷Stina Rögler (red.) *Alkohol, narkotika och studentliv - en studie om attityder, tankar och användningen av alkohol och narkotika hos svenska högskole- och universitetsstudenter, rapport 6*. Stockholm: SoRAD. 2003, s.6

²⁸Rögler. 2003, s.6

²⁹Rögler. 2003, s.18

svarade mindre än 20 % av studenterna att de kände en rädsla beträffande dessa risker³⁰. Majoriteten av de tillfrågade kände att alkohol var ett större socialt problem än marijuana. Trots detta tyckte studenterna att alkohol kunde leda till marijuanabruk och att marijuana inte var att betrakta som en normal del av studentlivet³¹. Dock visade undersökningen att de tillfrågade studenterna från Lund till viss del var mer benägna än andra att anse att marijuana var en normal del av universitetslivet³².

Slutligen visade kartläggningen att cirka en fjärdedel av studenterna hade använt marijuana någon gång, dock hade majoriteten av dem bara provat ett fåtal gånger³³. De som hade provat marijuana fick möjlighet att svara på några påståenden angående sitt bruk. Svaren visar att de brukande studenterna anser att de har full kontroll över sin användning, inte oroar sig över ett gripande, inte känner oro över sin fysiska hälsa eller att ett marijuanabruk kan försämra deras psykiska hälsa³⁴.

Marijuanabruk bland studenter

Den svenska kartläggning av Stockholms universitet visar att de studenter som brukar marijuana under sin studieperiod inte ser några negativa konsekvenserna med sitt bruk. Detta överensstämmer med amerikanska studier om studenter som brukar marijuana under universitetstiden. En amerikansk studie visar att studenter som brukar marijuana ofta förknippar drogen med mer positiva resultat och färre negativa utfall än vad icke marijuanabrukande studenter gör³⁵. Sammantaget visar studien att marijuanabruk har ett positivt samband med normer för de som brukade och deras sociala omgivning, det vill säga att normerna inom den sociala gruppen hade en positiv påverkan på marijuanabruket. Denna studie visar även likande resultat som den svenska kartläggningen när det kommer till könsskillnader inom marijuanabruket, vilket innebär att män i högre grad än kvinnor använder marijuana³⁶.

³⁰Rögler. 2003, s.16

³¹Rögler. 2003, s.27

³²Rögler. 2003, s.28

³³Rögler. 2003, s.29

³⁴Rögler. 2003, s.35

³⁵Clayton Neighbors, Irene Geisner & Christine Lee ”Perceived marijuana norms and social expectancies among entering college student marijuana users” *Psychology of Addictive Behaviors Vol. 22.* 2008, s.433

³⁶Neighbors, Geisner & Lee. 2008, s.434

Något som inte togs upp i den svenska kartläggningen från Stockholms universitet men som är relevant för denna uppsats är att en mer frekvent användning av marijuana av ens vänner är associerat med eget bruk. När vännerna dessutom uppfattades som att de godkände ett marijuanabruk var benägenheten till eget bruk högre³⁷. Detta visar på att uppfattningar om andras beteenden och godkännanden kan påverka en students egna bruk och beteende. Samtidigt är det viktigt att påpeka att en individs eget beteende också kan påverka ens uppfattningar om andras beteenden och godkännanden³⁸. Det kan även vara så att dessa individer väljer vänner som har liknande uppfattningar om ämnet. Det finns på så sätt inget direkt orsakssamband som utesluter den ena förklaringen eller den andra. Båda är fullt möjliga.

Teori

Utifrån materialet har det framkommit tydliga kopplingar till två specifika sociologiska teorier. Den första rör Sykes och Matzas neutraliseringstekniker och hur de tillfrågade studenterna på olika sätt använder sig av dessa tekniker för att neutralisera och rättfärdiga sina åsikter kring marijuanabruk, men även sin användning av denna drog. Den andra sociologiska teori som visat sig tillämpbar i denna uppsats är Beckers teori om stämpling och utanförskap. Teorin rör den del av analysen som tar upp studenters rädslor för att bli stämplade som ”outsiders” från sin sociala grupp. Uppsatsen tar även upp könsroller och hur dessa påverkar synen på marijuanabruk, därför innehåller teoriavsnittet även ett mindre stycke om könsroller. I detta avsnitt tas även begreppet avvikande beteende upp och innebär i denna kontext ett beteende som inte är accepterat inom en social grupp eller ett samhälle.

Neutraliseringstekniker

Sociologerna Sykes och Matza menade att en individ som begick en avvikande handling använde sig av olika neutraliseringstekniker för att legitimera sitt beteende. På detta sätt kunde den som avviker använda en mekanism för att undvika att se sitt avvikande beteende som något som bryter mot lagen. I sin teori lyfter Sykes och Matza upp fem framstående tekniker för att neutralisera sitt beteende. Den första är *förnekandet av personligt ansvar*, vilket innebär att den avvikande kan neutralisera sitt personliga ansvar genom att fokusera på bakomliggande faktorer så som uppväxt etc. Den andra tekniken är *förnekandet av andras*

³⁷Neighbors, Geisner & Lee. 2008, s.436

³⁸Neighbors, Geisner & Lee. 2008, s.437

skada av beteendet, det vill säga att neutraliseringen utgår från att den avvikande handlingen inte skadar någon annan. Till exempel kan en drogbrukare försvara sitt bruk med att ”det skadar ju ingen annan”. Den tredje neutraliseringen handlar om *förnekandet av offerskap*, personen som har kommit till skada av den avvikande handlingen neutraliseras genom att den avvikande inte ser honom som ett riktigt offer. Den fjärde neutraliseringstekniken avser att *den avvikande fördömer de som fördömer dem*. Den avvikande genomför på så vis olika neutraliseringar som istället lägger skulden på någon annan. Till exempel ursäkten att ”samhället är mycket mer korrupt än vad jag är”. Den sista neutraliseringstekniken som Sykes och Matza skriver om handlar om att *avvikande grupper lojalitet överstiger lojaliteten till normerna av ett opersonligt samhälle*. Den avvikande individen hamnar här i ett dilemma då individen väljer om denne ska uppoffra kraven från det större samhället, för att istället följa de krav som den mindre sociala grupp man tillhör innefattar. Om personen väljer sin sociala grupp kan individen i fråga neutralisera den avvikande handlingen genom olika försvar som exempelvis ”jag gjorde det inte för min egen skull” eller liknande.³⁹

Dessa neutraliseringstekniker utgör grundstommen för Sykes och Matzas teori, men den innefattar även djupare förklaringar till en avvikande individs beteende. Något som tas upp i samband med neutraliseringsteknikerna är att även om den avvikande håller en uppsättning värderingar och normer som är i opposition till samhällets normer så kan individen, trots sitt grundliga engagemang i subkulturen, inse och acceptera den moraliska giltigheten av det dominerade normsystemet i många fall⁴⁰. Individen är på så vis inte fullständigt avvikande utan personen kan fortfarande anse samhällets normer som rätt, även om den sociala gruppen följer en annan norm.

Beckers teori om stämpling och utanförskap

Stämplingsteorin är en teori som blev populär under slutet av 1960-talet och början på 1970-talet. Framst blev stämplingsteorin en dominant sociologisk teori inom kriminologi. Stämplingsteorin var annorlunda då den inte försökte förstå vad det var som gjorde vissa individer kriminella. Denna teori menade att i stort sett alla skulle vara kriminella om de kunde. Fokus inom teorin låg istället på de sociala reaktioner som fanns mot brott. Dessa reaktioner kunde vara allt från informella reaktioner från familj och vänner till större

³⁹Gresham Sykes & David Matza. ”Techniques of neutralization: a theory of delinquency” *American sociological review*. 1957 nr22, s.664-670

⁴⁰Sykes & Matza. 1957 s.664-670

reaktioner som lyftes av massmedia, polis, rättsväsendet och fängelser. Stämplingsteorin lägger fokus på den sociala reaktionen mot brott istället för på de kriminella.⁴¹

En av de viktigaste forskarna inom denna teori var Howard Becker. Becker fokuserade mycket av sitt arbete på marijuanabruk och dess kontrollering. Fokus för hans studier var hur kulturer och karriärer blev transformerade av negativa sanktioner mot drogbruk. I hans arbete utmanade han de existerande definitionerna på avvikande beteende och visade hur sanktioner mot exempelvis droger ledde till distinkta subkulturer och karriärer som avvikare, som inte skulle finnas utan sanktionerna. Det var sanktionerna som skapade synen på avvikelse⁴². Detta är ett klassiskt exempel på stämplingsteorin som visar hur stämplingen skapar brottet, innan stämplingen sker finns inget brott.

Vidare menar Becker att alla sociala grupper skapar regler och försöker att på något vis förstärka dem. Dessa sociala regler definierar situationer och beteenden som är lämpliga genom att markera några handlingar som *rätt* och andra handlingar som *fel*. När en regel är förstärkt blir personen som har brutit mot denna regel en individ som det inte går att lita på enligt resten av gruppen. Det är på detta vis Becker menar att man blir stämplad som en *outsider*⁴³. En individ som anses vara en outsider behöver inte nödvändigtvis vara en person som har begått en olaglig handling, utan endast en person som inte passar in i den sociala gruppen som har skapat regeln och dennes utanförskap. Vidare skriver Becker att ett samhälle innehåller många olika grupper, alla med sina egna regler och att individer kan tillhöra flera grupper samtidigt. Här uppstår komplexiteten med stämplingsteorin eftersom en person kan bryta reglerna i en grupp, endast på grund av att individen väljer att följa en regel i en annan grupp⁴⁴. Är denna människa då avvikande eller inte? Allt beror på vilken grupp man själv tillhör och vad det är för egenskaper som gör en individ avvikande eller ej.

Könets betydelse

Inom det kriminologiska fältet har undersökningar och teorier ofta grundat sig på män eftersom män begår fler brott än kvinnor. Kriminologin har på liknande sätt inte lagt stor

⁴¹Eamonn Carrabine, Pam Cox, Maggy Lee, Ken Plummer & Nigel South. *Criminology – a sociological introduction 2 uppl.* Routledge:London. 2009, s.93

⁴²Carrabine, Cox, Lee, Plummer & South. 2009, s.94

⁴³Howard Becker. *Outsiders: studies in the sociology of deviance.* Free Press: New York. 1963, s.1

⁴⁴Becker. 1963, s.8

fokus på kvinnors brottslighet. Förklaringar på varför män begår fler brott än kvinnor har sökts och mer naturalistiska distinktioner har tagits upp som svar på varför män begår fler brott än kvinnor. Detta handlar om de könsroller som har skapats. Dessa könsroller bestäms av samhället och dessa roller avgör vilken typ och i vilken mängd brottslighet begås av män och kvinnor⁴⁵. Man kan på detta sätt säga att biologin och könsnormer skapar mer brottslighet av män⁴⁶. En av de mest framtydande könsrollerna är den hegemoniska maskuliniteten, vilket är en glorifierad bild av mannen. Hegemonisk maskulinitet innebär att mannen har makten över kvinnor men även över andra män och är på så sätt den ultimata könsrollen⁴⁷. Denna roll försöker män uppnå bland annat genom brott för att på så sätt uppvisa sin makt.

Analys & resultat

Nedan följer de resultat som framkommit från enkätinsamlingen. Resultaten är uppdelade i olika teman som var framträdande under analysen av materialet. Dessa teman redovisas i en genomgång av resultatet och sedan följer en analys av resultaten med en teoretisk utgångspunkt.

Socialt accepterat?

Frågan om ett marijuanabruk är socialt accepterat är inte alltid enkelt att svara på. Det finns många personliga och moraliska värderingar som påverkar ett svar. Enkätens utformning gav studenten chansen att tänka över vad som är socialt accepterat och inte via tre påståenden som berörde ämnet. Först fick studenterna ta ställning till påståendet ”att bruka marijuana är socialt accepterat”. Det andra påståendet formulerades enligt följande ”det är acceptabelt för en student att bruka marijuana sporadiskt” och det sista påståendet var ”det är acceptabelt för en individ med fast anställning att bruka marijuana sporadiskt”.

Svaren varierade beroende på om det gällde en student som brukade marijuana sporadiskt eller om det var en fast anställd som brukade marijuana. Frågorna var åsiktsfrågor med en variation från 1, där man inte alls höll med om att det var socialt accepterat, till 5 där man fullt höll med om att det var socialt accepterat. Av de tillfrågade ansåg 15 % att det inte alls var

⁴⁵James Messerschmidt. *Masculinities and crime : critique and reconceptualization of theory*. Rowman & Littlefield: Lanham. 1993, s.15

⁴⁶Messerschmidt. 1993, s.24

⁴⁷James Messerschmidt, *Flesh and blood: adolescent gender diversity and violence*. Rowman & Littlefield Publishers: Lanham. 2004, s.43

socialt accepterat och 5 % ansåg att det var helt socialt accepterat att bruka marijuana⁴⁸. Majoriteten av de tillfrågade var mer benägna att säga att det inte var socialt accepterat än att det var det. Dock gällde denna fråga mer generellt, det vill säga om hela samhället ansåg det vara socialt accepterat. När frågan om det var socialt accepterat för en student att bruka sporadiskt ansåg 21 % att det inte var socialt accepterat och 12 % ansåg det vara socialt accepterat⁴⁹. Här kan man se en skillnad från frågan som rörde samhället i stort i jämförelse med frågan som endast rörde studenters bruk och den sociala acceptansen. Generellt sett ansåg de tillfrågade att det var mer socialt accepterat inom studentvärlden. När frågan sedan rörde om det var socialt acceptabelt att en individ med fast anställning brukade marijuana ändrades attityden ytterligare. De tillfrågade var mer benägna att säga att det inte var socialt accepterat än att det var det. Procenthalten skilde sig från de tidigare svaren, 9 % ansåg det vara socialt accepterat medan 39 % ansåg att det inte var socialt accepterat⁵⁰.

Svaren visade att det finns en uppdelning i uppfattningarna mellan vad som är socialt accepterat i studentvärlden och i den övriga världen. Att bruka marijuana inom studentvärlden är mer accepterat av studenter än att man fortsätter sitt bruk även i yrkesvärlden. Studenterna anser att det inte är socialt accepterat att bruka ute i samhället men inom studentvärlden tycks det finnas en osynlig gräns mellan acceptans och omoralisk handling. Denna skillnad kan förklaras utifrån olika teoretiska aspekter, men det tycks finnas en viss distans mellan övriga samhället och studentvärlden. Inom studentvärlden existerar sociala grupper som menar att ett sporadiskt marijuanabruk accepteras i studentvärlden. Detta överensstämmer med den forskning som genomfördes av Stockholms universitet 2003. Undersökningen visade att Lundastudenter i större utsträckning ansåg att marijuana var en naturlig del av studenttiden i jämförelse med andra studenter, 10 % av Lunds studenter ansåg det vara en normal del av studenttiden jämfört med 4 % av Kalmars studenter, 4,5 % av Umeås studenter och 5 % av Växjöes studenter⁵¹. En viss normalisering av marijuana inom den sociala gruppen kan vara en förklaring till varför de tillfrågade anser att den sociala acceptansen ändras beroende på vilken individ som brukar sporadiskt och beroende på vad denna individ har för sysselsättning.

⁴⁸Se bilaga 1

⁴⁹Se bilaga 2

⁵⁰Se bilaga 3

⁵¹Rögler. 2003, s.8

Uppfattningen om social acceptans ändrades beroende på vilken ämnesinriktning man hade på universitetet. Analysen visade att filosoferna ansåg att ett marijuanabruk bland studenter var socialt accepterat i högre grad än juristerna och kriminologerna. De som var minst benägna att se en acceptans för marijuanabruk bland studenter var juristerna. 67 % av juristerna ansåg att det inte var socialt accepterat för en student att brukar marijuana sporadiskt, kriminologerna var likartat inställda då 67 % inte ansåg att det var socialt accepterat. Av filosoferna ansåg endast 35 % att det inte var socialt accepterat⁵².

Denna tendens fortsatte visa sig under analysen och vid frågan om det var socialt accepterat för en anställd att bruka sporadiskt var filosoferna mer benägna att hålla med än juristerna och kriminologerna. 86 % av juristerna menade att det inte var socialt accepterat för en fast anställd att bruka sporadiskt och 89 % av kriminologerna höll med juristerna. Samtidigt ansåg 51 % av filosoferna att det inte var socialt accepterat⁵³. När det gällde den sociala acceptansen bland studentbruk och den eventuella normalisering av marijuana som finns inom studentvärlden, visar sig skillnaderna mellan studentgrupperna även här. Varför denna skillnad finns är svårt att förklara, men man kan söka förklaringar i att det kan vara mer socialt accepterat inom studentvärlden eftersom man är ung och vill pröva på, än vad det är hos en anställd som har ansvar i och med sin fasta anställning. Kanske tänker sig kriminologer och jurister att ”fast anställda” är verksamma inom de fält de studerar – och där kan det antas ses som klart olämpligt att använda marijuana.

En legalisering av marijuana

I enkäten ställdes frågan vad studenterna ansåg om en legalisering av marijuana samt om marijuanabruk ansågs vara en olaglig handling. Detta formulerades enligt följande påstående ”marijuana borde legaliseras i Sverige”. Frågan var en åsiktsfråga där variationen gick från 1-5 där 1 var att man inte alls höll med om det faktum att marijuana borde legaliseras och 5 var att respondenten ansåg att marijuana borde legaliseras. Frågan som rörde det faktum att marijuanabruk, även ett sporadiskt sådant, var en olaglig handling var en ja/nej fråga men det fanns även alternativet att säga att man inte visste. Frågan syftade till att undersöka deras kunskap om marijuana var en olaglig handling eller ej.

⁵²Se bilaga 4

⁵³Se bilaga 5

Trots den sociala acceptansen av marijuanabruk inom studentvärlden var studenterna medvetna om att marijuanabruk är en olaglig handling. 75 % av de tillfrågade ansåg att det var en olaglig handling och 17 % ansåg att det inte var en olaglig handling, resterande visste inte om de ansåg marijuanabruk vara en olaglig handling eller ej⁵⁴. Detta visar på att trots insikten om den olagliga handlingen accepteras den fortfarande. Att en olaglig handling accepteras inom en grupp kan bero på olika faktorer. Väljer man att se till neutraliseringsteknikerna och det som framkom om den sociala acceptansen för studenters sporadiska marijuanabruk, kan man se en avgränsning mellan samhället och studentvärlden. Neutraliseringen kan bero på två tekniker som Sykes och Matza diskuterar. När någon väljer att bruka marijuana är det ett personligt val och skadar inte någon annan vilket gör att den olagliga handlingen blir accepterad. Detta visade sig i svaren i den öppna frågan då många studenter menade att det var acceptabelt att röka så länge det inte påverkade dem. Den andra tekniken handlar om att den avvikande gruppens lojalitet överstiger lojaliteten till normerna i ett opersonligt samhälle. Den avvikande individen väljer att sätta sin grupp över lagen och samhället⁵⁵. Denna teknik kan vara tillämpbar på de resultat som empirin ger. Studenterna har en insikt om att ett sporadiskt marijuanabruk är en olaglig handling, men väljer att socialt acceptera det inom studentvärlden eftersom de tillhör den gruppen. Respondenterna visar i sina enkätresultat att deras attityder är mer i linje med studenternas egna normer och syn på marijuana än samhällets och de gör, genom neutraliseringstekniken, det möjligt att fortsätta vara lojala mot sin grupp.

Tendensen i frågan om en legalisering av marijuana var att majoriteten av studenterna inte var positiva till en legalisering av marijuana, trots den sociala acceptansen av marijuanabruk inom studentvärlden. Av de tillfrågade ansåg 49 % att marijuana inte borde legaliseras och 11 % ansåg att en legalisering borde genomföras⁵⁶. Majoriteten av de tillfrågade markerade ett avstånd till en eventuell legalisering av marijuana. Detta resultat motsäger inte den teoretiska utgångspunkt att man som student har en vetskap om att marijuana inte är något positivt och en olaglig handling enligt samhället, men genom neutraliseringsteknikerna väljer studenten att acceptera det inom studentvärlden. När marijuanabruket går utanför denna värld, anses det inte vara en naturlig del av samhället eller något som vidare ska accepteras och introduceras

⁵⁴Se bilaga 6

⁵⁵Sykes and Matza. 1957, s.664-670

⁵⁶Se bilaga 7

till samhället. För att få en klarare bild av hur attityden gentemot marijuana är inom studentvärlden ställdes en fråga angående marijuanas effekter på kroppen och psyket. Denna fråga är fördelaktig att använda för att försöka visa hur acceptansen för marijuanabruk är något som är isolerat till studentvärlden och inte något som studenterna vill föra vidare till resten av samhället. 41 % av de tillfrågade ansåg att ett marijuanabruk har en negativ effekt på både kroppen och psyket, och generellt sett var studenterna mer benägna att hålla med om detta⁵⁷. Detta resultat visar på en åsikt om att ett bruk av marijuana inte är bra för individen och att det kan ha effekter på kroppen och psyket som inte är fördelaktiga. Denna åsikt kan vara en förklaring till varför den sociala acceptansen stannar inom studenttiden då det är en isolerad tid där man kan bruka om man vill, för att sedan ”växa upp” och påbörja sitt riktiga liv där det inte längre är accepterat att bruka.

Vad detta kan antyda är att det används neutraliseringstekniker för att godkänna ett beteende som egentligen inte är accepterat av individerna. Detta har framkommit i svaren om den sociala acceptansen samt studenternas egna ord i den öppna frågan, vidare förklarar nedan. Det som framkommer av dessa resultat är att marijuanabruk är accepterat i gruppen, men de individuella åsikterna som framkommer av enkäten visar på att det inte är lika accepterat på individnivå. Vad detta kan bero på är svårt att säga, men kan diskuteras inom ramen för den sociala gruppen. När en individ kommer in i en ny social grupp så kommer denne till en grupp som har något gemensamt och olika sätt att visa denna gemenskap genom regler⁵⁸. Dock kommer personen dit med sitt inlärd beteende och sina värderingar som inte alltid överensstämmer med dessa regler. Då individen söker en gemenskap till den nya gruppen väljer denne på så sätt att acceptera reglerna för att undvika utanförskap.

Tendens att vilja kontakta polisen

Oavsett den sociala acceptansen till ett marijuanabruk inom studentvärlden, var en fråga om studenternas kontakt med polisen väsentlig för undersökningen. Frågans syfte var att undersöka vilken inverkan polisen har på studenter. Frågan var formulerad enligt följande ”Om du skulle se någon röka marijuana under en fest, skulle du tillkalla polis?”. Relevansen med detta har att göra med den informationskampanj Polisen genomförde i Lund under mars 2013. Informationskampanjens syfte var att öka tillgängligheten till polisen för studenter. De

⁵⁷Se bilaga 8

⁵⁸Becker. 1963, s.8

ville genom kampanjen att studenter inte skulle tveka på att kontakta polisen om de såg någon bruka eller sälja marijuana. Kampanjen var enbart riktad mot studenter och de nationer som studenter tillbringar större delen av sitt nattliv på⁵⁹. Enkäten i denna undersökning delades ut efter informationskampanjen och kan ge en insikt om huruvida denna kampanj har gjort studenter mer villiga att kontakta polisen eller om kampanjen har påverkat den sociala acceptansen för marijuanabruk inom studentvärlden. När frågan ställdes till studenterna i slutet av april svarade 84 % att de inte skulle tillkalla polisen om de såg någon bruka marijuana under en fest⁶⁰. Mitt intresse för att se varför de inte skulle kontakta polisen skapade en följdfråga riktad till de som svarade att de inte skulle ringa polisen. Följdfrågan var formulerad så att de skulle ange med egna ord varför de valde att inte kontakta polisen. En intressant upptäckt bland dessa svar var att det ansågs mer avvikande för en student att tillkalla polisen, än att bruka marijuana på en fest. Majoriteten av svaren handlade om att de inte skadade någon annan samt att det skulle kännas fel att kontakta polisen eftersom man förstörde för alla, inklusive den som brukade marijuana.

Vid den öppna frågan på enkäten var svar som bland annat ”Jag är ingen golbög”, ”vill inte vara en partypooper” och ”folk får göra som dem vill, då går jag hellre därifrån” vanligt förekommande. Detta ger en bild av att vissa inte accepterar bruket, men rädslan av att själv bli avvikande i relation till gruppen gör att beteendet accepteras. En individ nämner själv i sitt svar att det ”hade varit avvikande att ringa polis för en sån liten sak”. Detta hör ihop med tidigare resultat som visar att studenter i sin individuella synpunkt inte accepterar marijuana, men i gruppen väljer man att acceptera bruket för att inte riskera att uteslutas ur gruppen. Istället för att den som brukar marijuana blir stämplad så blir individen som står upp mot marijuanabruket stämplad som avvikande. Vidare visar dessa resultat att, vad gruppen anser vara acceptabelt eller inte, påverkar individens egna val.

Stämplingsteorin innebär att man fokuserar på de sociala reaktioner som finns mot den avvikande handlingen⁶¹. Här sker en uppdelning beroende på vilken del av samhället man tillhör. Utanför studentvärldens murar är de sociala reaktionerna på marijuanabruk ett sätt att peka ut marijuanabruk som ett brott. Detta är studenterna medvetna om då vi talar om den

⁵⁹Polisen i Lund, facebookhemsida. Upplagt 2013-03-15. Hämtad 2012-05-02 från <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=399486083481984&set=a.343246539105939.75929.343147309115862&type=1&theater>

⁶⁰Se bilaga 9

⁶¹Becker. 1963, s.1

sociala acceptansen i samhället och acceptansen mot anställda som brukar marijuana. Studenterna har en insikt om att det finns olika lager av samhället och inom dessa olika lager appliceras olika regler och reaktioner. Dock finns inom studentvärldens murar en annan stämpling.

Stämplingen blir under denna isolerade period – studentperioden – i viss mån omvänd mot det större samhällets reaktioner. Inom studentvärlden blir de personer som agerar mot marijuana stämplade av sina medmänniskor, i alla fall tycks det finnas en sådan rädsla, via indikationen av inställningen till polisanmälning. Att kontakta polisen, när någon begår en olaglig handling, blir inom studentvärlden en avvikande handling och ett svek mot gruppen. Som ett enkätsvar säger så anses man vara någon som skvallrar på sin egen grupp och straffas för det, ”snitches get stitches”. Man ses som en person som sviker gruppen, man blir en ”partypooper”, ”golbögg” eller ”tjallare”. En annan möjlig förklaring till varför respondenterna väljer att inte kontakta polisen är för att de känner någon på festen som brukar marijuana eller att de själva brukar marijuana. Av de personer som känner någon som brukar marijuana uppger 0 % att de skulle tillkalla polis under en fest där det brukas marijuana. Samtidigt säger 7 % av de personer som inte har en koppling till marijuanabruk, att de skulle tillkalla polis⁶². Det finns en större säkerhet över de sociala reglerna inom studentvärlden bland de personer som känner brukare. De som inte känner någon som brukar marijuana eller inte vet om att de har en vän som brukar, upplever en större osäkerhet över om de skulle tillkalla polisen eller inte. När det kommer till det egna bruket uppger 2 % av de som har brukat att de skulle tillkalla polis under en fest. 95 % av de som har brukat marijuana under sin studietid uppger att de inte skulle tillkalla polis under en fest. Dock anger 78 % av de som inte har brukat marijuana under sin studietid att de skulle välja att inte tillkalla polis⁶³. Hur mycket det personliga bruket eller vänners bruk har att göra med valet att tillkalla polis under en fest är därför inte så stor. Det som är av stor vikt vid valet, verkar vara den sociala acceptansen och rädslan för vad som sker med individen om denne väljer att gå emot acceptansen som avgör om individen vill tillkalla polisen eller ej.

⁶²Se bilaga 10

⁶³Se bilaga 11

Jämförelser med alkohol

I dagens samhällsdebatt om en eventuell legalisering av marijuana används ofta alkohol och dess påverkan på individen och samhället, som jämförelseargument. Ofta jämförs alkoholintag med marijuana och de som förespråkar en legalisering av marijuana är snabba med att vända debatten till att alkohol utgör en större fara och orsakar fler våldsbrott än vad marijuana skulle göra vid en legalisering⁶⁴. I enkäten tas detta upp och syftar till att se om studenterna anser att ett marijuanabruk på en fest är likvärdigt med att dricka alkohol. Påståendet var ”att bruka marijuana under en fest är likvärdigt med att dricka alkohol under en fest”. 39 % av de tillfrågade ansåg att man inte kunde jämföra marijuanabruk med alkoholkonsumtion under en fest. I överlag var de tillfrågade kritiska till att jämställa marijuanabruk med alkohol. 10 % av de tillfrågade ansåg att alkoholkonsumtion och marijuanabruk var lika accepterat under en fest⁶⁵. Detta påvisar att trots den sociala acceptansen anser de tillfrågade inte att alkohol går att jämföra med marijuana. Detta är intressant då sambandet med alkohol är ett av de vanligaste argumenten för legalisering av marijuana. Här framkommer att när man mäter individuella åsikter, via frågor som specifikt handlar om studenter eller om polisanmälningar vid en fest, istället för individens åsikter om gruppens attityder, så är marijuana inte något som är likvärdigt alkohol och inte heller något som genom en legalisering borde bli likvärdigt. Kopplingen till alkohol används senare av studenterna för att förklara varför man väljer att inte ringa polisen under en fest där det brukas marijuana. Här kan man anta att det återigen är rädslan för gruppens reaktioner som skapar ett försvar. För att enklare neutralisera sitt val att tillåta en olaglig handling är det många som nämner att alkohol gör mer skada för andra och samhället medan marijuana endast skadar individen, om någon alls. Detta överensstämmer med resultaten från den svenska forskningen, genomförd av Stockholms universitet 2003. Även där framkom det att de som brukat marijuana inte ansåg att marijuana gjorde någon skada, varken på individen själv eller det omkringliggande samhället⁶⁶.

Kommentarer som ”det blir lugnare om folk röker än dricker alkohol” ”det är mer okej med marijuana än alkohol” och ”det skadar ingen annan som alkohol gör” är vanliga kommentarer när de tillfrågade, på den öppna frågan, ska ange varför de väljer att inte tillkalla polisen.

⁶⁴Zuiderveld. 2013

⁶⁵Se bilaga 12

⁶⁶Rögler. 2003, s.16

Återigen är det viktigt för individen att neutralisera sitt beteende genom olika förklaringar, vilket visas genom att belysa de problem som alkohol skapar i samhället och på så vis försöka underminera marijuana och dess effekter på individen. Här kan individerna sätta gruppens lojalitet över samhällets utan att se något fel med det. Samtidigt kan de använda argumentet att marijuana är en positiv drog för studentsamhället, trots att de tidigare visat att de inte anser detta i sina personliga svar. Deras åsikter gällande marijuana är negativa, så länge de hålls privata och utan hörhåll från andra i den sociala gruppen. När det uppkommer en risk att gruppen får vetskap om individens inställning till marijuana döljs dessa genom neutraliseringstekniker och positiva attityder mot marijuana, trots att majoriteten av respondenterna som tillhör gruppen hade negativa attityder mot marijuana och dess effekter.

Skillnader mellan könen

Enkätresultaten visade att det finns en skillnad i attityden till marijuana mellan könen, männen var generellt mer positiva till marijuanabruk än kvinnor. Av männen uppgav 44 % att de hade brukat marijuana under studietiden, medan 29 % av kvinnorna svarade att de hade brukat marijuana under studietiden⁶⁷. Detta är en skillnad mellan könen som stämmer överens med tidigare forskning om marijuanabruk bland ungdomar och studenter. Som nämnts tidigare uppgav C.A.N. att pojkar hade en större benägenhet att pröva marijuana än tjejer⁶⁸. Även studien genomförd av Stockholms universitet visade på att manliga studenter i högre grad än kvinnliga hade brukat marijuana⁶⁹.

Det faktum att män i högre grad än kvinnor har brukat marijuana under studietiden är inte den enda faktorn som visar att män i allmänhet har en mer positiv attityd till marijuana. Männen i undersökningen anser även i högre grad än kvinnor att marijuanabruk inte är att anse som en olaglig handling. Detta visar att män mer godkänner bruk av marijuana då de inte tolkar det som en olaglig handling. Männen i undersökningen uppvisade även åsikten att det inte fanns någon större skillnad mellan att bruka marijuana under en fest jämfört med alkohol.

Det fanns frågor där män var mer negativt inställda till marijuana, exempelvis ansåg majoriteten av männen att marijuanabruk hade negativa effekter på individen. Kvinnor var dock fortfarande mer benägna att anse att ett marijuanabruk hade negativa effekter på

⁶⁷Se bilaga 13

⁶⁸Leifman 2013, s.46

⁶⁹Rögler. 2003, s.6

individerna än män. Trots den negativa inställningen till marijuana bland män, är dessa i jämförelse med kvinnor mycket mindre negativa. Majoriteten av kvinnor och män ansåg att marijuana inte borde legaliseras i Sverige, dock var män i större utsträckning än kvinnor positiva till en legalisering av marijuana. 38 % av männen ansåg att marijuana borde legaliseras medan 13 % av kvinnorna⁷⁰ ansåg att en legalisering borde genomföras. Detta är en intressant observation då kvinnor enligt undersökningen tar mer avstånd till marijuana, både när det gäller bruk och legalisering än vad männen gör.

Denna åsiktsuppdelning mellan könen kan bero på männens syn på sin maskulinitet. Det är något i maskuliniteten som gör att män kan vara mer positiva till dessa åsikter än kvinnor.⁷¹ Maskuliniteten är något som ständigt ändras och är på så vis något man gör, man följer de könsnormer som finns. Män kan visa sin maskulinitet genom brottsliga handlingar för att visa omvärlden att de är män i den sociala omgivningens mening⁷². Detta för att brott eller ett avvikande beteende kan uppvisa äventyrlighet och risktagande, som förknippas med den hegemoniska maskuliniteten⁷³

Detta kan vara en förklaring till varför män är mer benägna att bruka marijuana och samtidigt anse att en legalisering borde genomföras. Att vara man kan som nämnt ovan innebära olika saker och en tolkning av resultatet kan vara att dessa män anser att deras attityd till marijuana borde anpassas till den sociala gruppen för att de ska fortsätta accepteras och samtidigt bibehålla sin roll som hegemonisk maskulin. Det är förväntat att en kvinna ska vara kontrollerad och reserverad till förändringar⁷⁴. Denna kombination av att män ska vara modiga och ha en inställning av att inte bry sig, blandat med kvinnors reservation gör att könsroller fördelas som sedan även avspeglas på det resultat som enkäten visar om marijuanabruk.

Det egna bruket och vänner som brukar

För att se ett marijuanabruk under studietiden påverkade synen på marijuana ställdes två frågor till studenterna, den första frågan var ”känner du någon inom studentvärlden som

⁷⁰Se bilaga 14

⁷¹Messerschmidt. 1993, s.9

⁷²Messerschmidt. 1993, s.24

⁷³Messerschmidt. 2004, s.42

⁷⁴Messerschmidt. 1993, s.12

brukar marijuana?" och den andra frågan som ställdes var "har du under din studieperiod någon gång brukat marijuana?". Av de tillfrågade svarade 66 % att de kände någon som brukade och 35 % av de tillfrågade hade själva brukat marijuana under studietiden⁷⁵. Detta visar att marijuana är en drog som används under studietiden och något som enligt enkätresultatet inte döljs allt för väl. Att mer än hälften av de tillfrågade kände någon som brukade kan vara en förklaring till varför de var negativa till att tillkalla polis under en fest. Procenthalten av de som har marijuana i sin omgivning är hyfsat stor och kan innebära att det kan vara möjligt att respondenten känner den som brukar marijuana under en fest. Detta hör ihop med den sociala gruppen man omger sig av och är på så sätt ytterligare en faktor till att man inte vill riskera utanförskap inom den sociala gruppen, genom att svika dessa personer om man tillkallar polisen.

De individer som hade varit i kontakt med marijuana, antingen att de hade brukat själva eller hade vänner som brukade, var generellt sett mer positiva till marijuana. Majoriteten av de som hade varit i kontakt med marijuana ansåg att marijuana inte hade några negativa effekter på individen. Dock ansåg de som inte hade varit i kontakt med marijuana i högre grad att marijuana hade negativa effekter på individen, både fysiskt och psykiskt. Studier om marijuana och dess effekter har visat att ett marijuanabruk kan skapa ångest, paranoia och skador i lungfunktion⁷⁶. Dock verkar de individer som inte varit i kontakt med marijuana ha mer information om detta eller uppmärksammar dessa effekter på ett sätt som de som har varit i kontakt med marijuana inte gör. Vad detta beror på går inte att förklara utifrån enkätresultaten, men visar på att det finns skillnader om vad man anser om marijuana beroende på vilken kontakt man har med drogen. De som har varit i kontakt med marijuana anser att det inte finns några negativa effekter och detta är ett sätt att godkänna bruket eftersom de inte anser att någon skada sker. Dessa resultat i samband med att de som har varit i kontakt med marijuana anser att marijuana är likvärdigt med alkohol visar att det finns en större normalisering av drogen bland de som har varit i kontakt med marijuana. Dessa två resultat visar att de som har varit i kontakt med marijuana försöker neutralisera bruket. De visar detta genom att ange att marijuana inte har några negativa effekter och därför inte skadar någon. När de uppger att marijuana är likvärdigt med alkohol så jämför de den olagliga drogen med en drog som är socialt accepterad. Detta ger bilden av att det enligt dessa inte

⁷⁵Se bilaga 15

⁷⁶Thomas Lundqvist. *Cannabis psykiska och beroendeskapande effekter*. Hämtad 2013-05-02 från http://droginform.com/pdf/publicerade_artiklar/Cannabis_psykiska_och_beroendeskapande_effekter.pdf

finns några offer i detta brott. Detta kan vara en neutraliseringsteknik som appliceras för att kunna vara lojal mot sin grupp utan att acceptera sitt avvikande från samhällets normer⁷⁷.

Analysen antyder att de personer som hade varit i kontakt med marijuana anser att marijuana är socialt accepterat i samhället i större grad än vad dem som inte har varit i kontakt med marijuana. De som inte hade varit i kontakt med marijuana visar istället att marijuana inte är socialt accepterat i samhället. Hur denna skillnad kan vara så stor är intressant eftersom alla tillfrågade tillhör samma stora sociala kategori: studenter. De som har varit i kontakt med marijuana gör en neutralisering av själva bruket och är därför mer positiva till marijuana. De som inte har varit i kontakt med marijuana är negativa till marijuanabruket i deras privata åsikter, dock neutraliserar de istället den stora massans bruk under studietiden eftersom de vill hålla sig lojala till sin sociala grupp eller kategori. Det tycks ske neutraliseringar på alla nivåer i studenternas grupp men anledningen till neutraliseringen skiljer sig beroende på vilken mindre social grupp man tillhör. De som brukar marijuana har en egen grupp inom studentvärlden där marijuana ses som något positivt, de andra tillhör en annan kategori i studentvärlden och kan fortfarande anse att marijuana är något negativt. Dock väljer de att acceptera drogen under denna begränsade tid för att inte riskera utanförskap från den stora gruppen. Det finns många olika lager av grupper i vårt samhälle och dessa grupper skapar olika sätt att acceptera och följa normer på beroende av vilken grupp man vill tillhöra⁷⁸.

Det som visat sig i denna analys är att de utan kontakt med marijuana följer samhällets normer mot marijuana åsiktsmässigt, men väljer att vara lojala mot sin egen grupp eller kategori om de tillfrågas hur de skulle agera. Även om de är små till antalet, tycks de som har varit i kontakt med marijuana vara lojala mot sin egen grupp och samtidigt välja att ta avstånd från samhällets normer. De har därför hamnat i ett djupare avvikande beteende, trots att detta beteende neutraliseras av gruppen de för tillfället tillhör. Denna avvikelse från samhällets normer är inte något som eftersöks medvetet av individerna och därför söker den avvikande individen hela tiden sätt att komma tillbaka till samhällets acceptans. Detta visas då de som har varit i kontakt med marijuana till stor del anser att marijuana borde legaliseras i Sverige. En sådan legalisering skulle bidra till att deras åsikter och värderingar kring drogen inte längre blir att anse som avvikande. En rättslig reform hade skapat en plats för dessa personer

⁷⁷Sykes & Matza. 1957, s.664-670

⁷⁸Becker. 1963. s.5

inom deras sociala grupp men även inom samhällets gränser. De skulle inte längre ses som avvikande och på så sätt kunna få sitt beteende accepterat utan att använda sig av neutraliseringar för att kunna normalisera beteendet.

Sammanfattning

Uppsatsen syftade till att undersöka hur lundastudenters attityd är gentemot marijuanabruk och en eventuell legalisering av marijuana. Utifrån analysen står det klart att studenterna har en stor acceptans gentemot marijuana så länge den stannar inom studenternas värld. Tidigare forskning från C.A.N. visade på att marijuana används inom studentvärlden och på Lunds universitet finns det en andel, 10 %, som anser att det är en normal del av studentupplevelsen. Min analys, som genomfördes med utgångspunkt i enkätresultaten, visade liknande resultat. Analysen delades upp i 5 teman, om det var socialt accepterat, hur studenter såg på en legalisering, deras tendens att kontakta polisen, hur attityden var till alkohol i jämförelse med marijuana, hur fördelningen såg ut mellan könen samt hur det egna bruket påverkade synen på marijuana. Vad som framkom av analysen var att ett marijuanabruk är något som är socialt accepterat om man tillhör studentvärlden, det vill säga att man studerar och brukar inom studieperioden. Utanför detta ansågs ett marijuanabruk inte vara socialt accepterat för den sociala gruppen då den inte överensstämde med vad studenterna ansåg vara samhällets syn på marijuanabruk. Resultaten visade att attityden till marijuana tycks bero på om det gällde privata åsikter eller om man svarade på hur man förhöll sig till den sociala gruppens åsikter. Detta visar på en rädsla för utanförskap om man väljer att inte socialt acceptera ett marijuanabruk inom studentvärlden.

Trots den sociala acceptansen inom Lunds universitet var studenterna inte positiva till en legalisering av marijuana. Detta är i överensstämmelse med resultaten som indikerade att marijuanabruket endast är accepterat under studietiden och inte något man bör fortsätta med. En legalisering är därför inte nödvändig enligt respondenterna eftersom de tillfrågade endast ansåg att en tidsbegränsad brukning av marijuana var accepterad. Vidare visade analysen på att det fanns en skillnad mellan könen, män var generellt mer positiva till marijuanabruk och legalisering än kvinnor. Detta stämmer överens med tidigare kriminologisk forskning och teori, nämligen att män generellt är mer positiva till avvikande beteende än kvinnor.

Ett av de mer intressanta fynden i analysen var det faktum att få av studenterna skulle välja att tillkalla polis om de såg någon bruka marijuana under en fest. Av de öppna svaren som rörde denna fråga framkom att det var mer avvikande att tillkalla polis än att bruka marijuana under

en fest. Rädslan för utanförskap visar hur socialt accepterat ett marijuanabruk är inom studentvärlden. Det anses inte vara ett så allvarligt brott att man vill riskera att ses som en ”tjallare”.

De resultat som rörde det egna bruket stämde överens med de amerikanska studier som nämnts ovan. Av de som hade kontakt med marijuana så var de flesta positiva till ett marijuanabruk och en legalisering av marijuana. De ansåg även att marijuana inte hade några negativa effekter på individen. Detta visade en uppdelning i den sociala kategorin ”studenter”, det vill säga att det finns små grupper inom gruppen. Den grupp som har varit i kontakt med marijuana är mer accepterande generellt och uppfattar marijuana som mindre skadligt. Om de följer den amerikanska studiens resultat riskerar de att fortsätta med sitt marijuanabruk, vilket kan ha negativa konsekvenser.

Slutligen visar uppsatsen att lundastudenter ställer sig positiva till ett marijuanabruk, så länge bruket sker av en student under studieperioden. I andra tillfällen, till exempel om en fast anställd skulle bruka är detta inte socialt accepterat och studenterna är negativt inställda till en sådan typ av beteende. Vad som framkommit av studien är att lundastudenter just nu har en liknande syn som dagens när det kommer till marijuanabruk, bland annat visar sig detta när studenterna ställer sig negativa till en legalisering av marijuana. Vad det handlar om är att marijuana accepteras inom Lunds universitet eftersom det finns en rädsla att en motsättning av denna acceptans leder till stämpling och utanförskap. Studenterna ser dock inte en framtid med marijuana som en del av fritid, fester eller liknande. Detta eftersom det framkommer att individerna fortfarande är inställda på att följa samhällets normer även om det för tillfället undanskymts till förmån för studentlivet.

Referenslista

Litteratur

Annika Eliasson, *Kvantitativ metod från början 2a uppl.* Studentlitteratur: Lund, 2010

Douglas Husak, *Legalize this!: the case for decriminalizing drugs.* London 2002

Eamonn Carrabine, Pam Cox, Maggy Lee, Ken Plummer & Nigel South. *Criminology – a sociological introduction 2 uppl.* Routledge:London. 2009

Göran Djurfeldt, Rolf Larsson & Ola Sjärnheden. *Statistik verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder.* Studentlitteratur: Lund. 2003

Howard Becker. *Outsiders: studies in the sociology of deviance.* Free Press: New York. 1963

James Messerschmidt. *Flesh and blood: adolescent gender diversity and violence.* Rowman & Littlefield Publishers: Lanham. 2004

James Messerschmidt. *Masculinities and crime : critique and reconceptualization of theory.* Rowman & Littlefield: Lanham. 1993

Katarina Sjöberg & David Wästerfors (red). *Uppdrag forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier.* TPB: Enskede, 2008

Tidskrifter

Benjamin J. Falls, Eric D. Wish, Laura M. Garnier, Kimberly M. Caldiera, Kevin E. O'grady, Kathryn B. Vincent, & Amelia M. Arria ”The association between early conduct problems and early marijuana use in college students” *Journal of child & adolescent substance abuse, nr.20.* 2011

Clayton Neighbors, Irene Geisner & Christine Lee ”Perceived marijuana norms and social expectancies among entering college student marijuana users” *Psychology of addictive behaviors Vol. 22.* 2008

Gresham Sykes & David Matza. ”Techniques of neutralization: a theory of delinquency” *American sociological review. nr22,* 1957

Jennifer Elliot & Kate Carey ”Pros and cons: prospective predictors of marijuana use on a college campus” *Psychology of addictive behaviors Vol. 27, No. 1.* 2013

Internet

Drugsmart, *Cannabis – hasch och marijuana*. Hämtad 2012-04-12 från <http://www.drugsmart.com/fakta/cannabis>

Polisen i Lund, facebookhemsida. Upplagt 2013-03-15. Hämtad 2012-05-02 från <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=399486083481984&set=a.343246539105939.75929.343147309115862&type=1&theater>

Författningar

SFS 1968:64 *Narkotikastrafflagen*. Stockholm, Justitiedepartementet

Elektroniska tidskrifter

Håkan Leifman (red), *Skolelevers drogvanor 2012, CAN rapport 133*. Stockholm 2013, hämtad 2013-04-12 från http://www.can.se/PageFiles/3890/skolelevers_drogvanor_2012.pdf?epslanguage=sv

Lunds Universitet "Socialhögskolan rekommenderar: råd och anvisningar inför uppsatsarbetet" hämtad 2013-05-06 från <http://www4.lu.se/images/Socialhogskolan/PMnytt.pdf>. 2006

Stina Rögler (red.) *Alkohol, narkotika och studentliv - en studie om attityder, tankar och användningen av alkohol och narkotika hos svenska högskole- och universitetsstudenter, rapport 6*. Stockholm: SoRAD. 2003, hämtad 2013-04-12 från <http://www.fhi.se/PageFiles/4907/MOB2005-6-alkohol-narkotika-och-studentliv.pdf>

Elektroniska tidningar

Freja Salö. Marijuana legaliserat i Washington *SVT nyheter*. 6 december 2012. hämtad 2013-03-18 från <http://www.svt.se/nyheter/varlden/marijuana-legaliserat-i-tva-delstater>

Metro TT. Sveriges vädjan till Danmark: legalisera inte hasch! 21 november 2012, *Metro TT* hämtad 2013-03-18 från <http://www.metro.se/nyheter/haschbrak-mellan-sverige-och-danmark/EVHlku!slw4yp4bxxrUI/>

Roland Zuiderveld. Centerns unga röstar om cannabis. *Svt nyheter*, 11 maj 2013. Hämtad 2013-05-16 från <http://www.svt.se/nyheter/centerns-unga-rostar-om-cannabis>

Thomas Lundqvist. Cannabis psykiska och beroendeskapande effekter. *Droginfo*, hämtad 2013-05-02 från http://droginfo.com/pdf/publicerade_artiklar/Cannabis_psykiska_och_beroendeskapande_effekter.pdf

Bilagor

1 – Socialt acceptabelt att bruka marijuana

Socialt acceptabelt att bruka

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	26	14,9	14,9	14,9
2	56	32,0	32,0	46,9
3	67	38,3	38,3	85,1
4	17	9,7	9,7	94,9
5 Håller helt med	9	5,1	5,1	100,0
Total	175	100,0	100,0	

2 – socialt acceptabelt för en student att bruka marijuana sporadiskt

Socialt accepterat för en student att bruka marijuana sporadiskt

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	37	21,1	21,1	21,1
2	42	24,0	24,0	45,1
3	41	23,4	23,4	68,6
4	34	19,4	19,4	88,0
5 Håller helt med	21	12,0	12,0	100,0
Total	175	100,0	100,0	

3 – socialt acceptabelt för en fast anställd att brukar marijuana sporadiskt

Socialt accepterat för en fast anställd att bruka marijuana sporadiskt

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	69	39,4	39,4	39,4
2	54	30,9	30,9	70,3
3	19	10,9	10,9	81,1
4	18	10,3	10,3	91,4
5 Håller helt med	15	8,6	8,6	100,0
Total	175	100,0	100,0	

4 – attityder till studenters sporadiska bruk i uppdelning av ämnestillhörighet

Studenters bruk socialt accepterat * Ämnestillhörighet Crosstabulation

		Ämnestillhörighet			Total	
		Filosofi	Juridik	Krim		
Students bruk socialt accepterat	Nej	Count	12	45	22	79
		% within Ämnestillhörighet	35,3%	67,2%	66,7%	59,0%
	Ja	Count	22	22	11	55
		% within Ämnestillhörighet	64,7%	32,8%	33,3%	41,0%
Total		Count	34	67	33	134
		% within Ämnestillhörighet	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,543 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	10,460	2	,005
N of Valid Cases	134		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,54.

5 – Attityd till anställds sporadiska bruk i uppdelning av ämnestillhörighet

Accepterat för anställd* Ämnestillhörighet Crosstabulation

			Ämnestillhörighet			Total
			Filosofi	Juridik	Krim	
Accepterat för anställd	Nej	Count	18	73	32	123
		% within Ämnestillhörighet	51,4%	85,9%	88,9%	78,8%
	Ja	Count	17	12	4	33
		% within Ämnestillhörighet	48,6%	14,1%	11,1%	21,2%
Total		Count	35	85	36	156
		% within Ämnestillhörighet	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,474 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	18,175	2	,000
N of Valid Cases	156		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,40.

6 – anses som olaglig handling

Anses som olaglig handling

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	132	75,4	75,4	75,4
Nej	30	17,1	17,1	92,6
Vet ej	13	7,4	7,4	100,0
Total	175	100,0	100,0	

7 – legalisering av marijuana

Marijuana borde legaliseras

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	85	48,6	48,6	48,6
2	28	16,0	16,0	64,6
3	29	16,6	16,6	81,1
4	13	7,4	7,4	88,6
5 Håller helt med	20	11,4	11,4	100,0
Total	175	100,0	100,0	

8 – Marijuana har negativa effekter på individen

Marijuana har inga negativa effekter på individen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	72	41,1	41,1	41,1
2	43	24,6	24,6	65,7
3	30	17,1	17,1	82,9
4	19	10,9	10,9	93,7
5 Håller helt med	11	6,3	6,3	100,0
Total	175	100,0	100,0	

9 – Tillkalla polis under en fest

Tillkalla polis vid bruk under fest

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	6	3,4	3,4	3,4
Nej	147	84,0	84,0	87,4
Vet ej	22	12,6	12,6	100,0
Total	175	100,0	100,0	

10 – Kännedom av bruk och tillkallande av polis

Crosstab

		Känner någon som brukar			Total	
		Ja	Nej	Vet ej		
Tillkalla polis vid bruk under fest	Ja	Count	0	2	4	6
		% within Känner någon som brukar	0,0%	7,4%	12,1%	3,4%
	Nej	Count	104	16	27	147
		% within Känner någon som brukar	90,4%	59,3%	81,8%	84,0%
	Vet ej	Count	11	9	2	22
		% within Känner någon som brukar	9,6%	33,3%	6,1%	12,6%
	Total	Count	115	27	33	175
		% within Känner någon som brukar	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	26,213 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	24,572	4	,000
Linear-by-Linear Association	1,812	1	,178
N of Valid Cases	175		

a. 5 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,93.

11 – Eget bruk och vilja att tillkalla polis

Crosstab

		Brukat marijuana under studietiden		Total	
		Ja	Nej		
Tillkalla polis vid bruk under fest	Ja	Count	1	5	6
		% within Brukat marijuana under studietiden	1,6%	4,4%	3,4%
	Nej	Count	58	89	147
		% within Brukat marijuana under studietiden	95,1%	78,1%	84,0%
	Vet ej	Count	2	20	22
		% within Brukat marijuana under studietiden	3,3%	17,5%	12,6%
Total		Count	61	114	175
		% within Brukat marijuana under studietiden	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,676 ^a	2	,013
Likelihood Ratio	10,286	2	,006
Linear-by-Linear Association	3,457	1	,063
N of Valid Cases	175		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,09.

12 – Är alkohol jämförbart med marijuanabruk under en fest

Är likvärdigt med alkohol under fest

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Håller inte alls med	68	38,9	38,9	38,9
2	33	18,9	18,9	57,7
3	34	19,4	19,4	77,1
4	23	13,1	13,1	90,3
5 Håller helt med	17	9,7	9,7	100,0
Total	175	100,0	100,0	

13 – Uppdelning av bruk mellan kön

Brukat marijuana under studietiden * Kön Crosstabulation

			Kön		Total
			kvinn	man	
Brukat marijuana under studietiden	Ja	Count	31	30	61
		% within Kön	29,2%	43,5%	34,9%
	Nej	Count	75	39	114
		% within Kön	70,8%	56,5%	65,1%
Total		Count	106	69	175
		% within Kön	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,729 ^a	1	,053		
Continuity Correction ^b	3,128	1	,077		
Likelihood Ratio	3,700	1	,054		
Fisher's Exact Test				,074	,039
Linear-by-Linear Association	3,707	1	,054		
N of Valid Cases	175				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,05.

b. Computed only for a 2x2 table

14 – Uppdelning av kön och deras åsikt om en legalisering av marijuana

legalisering * Kön Crosstabulation

			Kön		Total
			kvinn	man	
legalisering Nej	Count		79	34	113
	% within Kön		86,8%	61,8%	77,4%
Ja	Count		12	21	33
	% within Kön		13,2%	38,2%	22,6%
Total	Count		91	55	146
	% within Kön		100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,243 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	10,855	1	,001		
Likelihood Ratio	11,944	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	12,159	1	,000		
N of Valid Cases	146				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,43.

b. Computed only for a 2x2 table

15 – Känner någon som brukar marijuana

Känner någon som brukar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	115	65,7	65,7	65,7
Nej	27	15,4	15,4	81,1
Vet ej	33	18,9	18,9	100,0
Total	175	100,0	100,0	

Brukat marijuana under studietiden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	61	34,9	34,9	34,9
Nej	114	65,1	65,1	100,0
Total	175	100,0	100,0	

Marijuana inom studentvärlden

Till min C-uppsats har jag valt att undersöka studenters attityder till marijuana och en eventuell legalisering av marijuana. Just nu pågår det en stor debatt om marijuana och dess legalisering runt om i världen. I bland annat USA har två delstater röstat ja till legalisering av marijuana och i vårt grannland Danmark pågår en debatt om huruvida man ska legalisera marijuana eller inte. Med bakgrund av detta vill jag genom enkätundersökning se vad studenter själva tycker om en eventuell legalisering samt hur studenter ser på ett marijuanabruk under studenttiden.

Nedan följer 11 frågor som rör marijuana och dess effekt på samhället.

Kön

- Kvinna
- Man

Program/kurs du nuvarande läser

1. Att bruka marijuana är socialt accepterat

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

2. Det är acceptabelt för en student att bruka marijuana sporadiskt

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

3. Det är acceptabelt för en individ med fast anställning att bruka marijuana vid enstaka tillfällen

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

4. Att bruka marijuana sporadiskt har inga negativa effekter på individen

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

5. Anser du att marijuanabruk är en olaglig handling?

- Ja
- Nej
- Vet ej

6. Marijuana borde legaliseras i Sverige

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

7. Känner du någon inom studentvärlden som brukar marijuana?

- Ja
- Nej
- Vet ej

8. Att bruka marijuana under en fest är likvärdigt med att dricka alkohol under en fest

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

9. Om du skulle se någon röka marijuana under en fest, skulle du tillkalla polis?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om svaret är nej på ovanstående fråga, varför inte?

11. Har du under din studieperiod någon gång brukat marijuana?

- Ja
- Nej

Tack för din medverkan!